

Tjänsteställe, handläggare
Regionkansliet, Mats G Karlsson, FoU direktör

Datum
2024-06-10

Beteckning
24RS3573

Regeringskansliet
Utbildningsdepartementet
103 33 Stockholm

Remissvar Promemoria U2024/01035 ”Hållbar och högkvalitativ läkarutbildning och klinisk forskning – förslag till ett reviderat ALF-avtal”

Region Örebro län (regionen) tackar för möjligheten att såsom remissinstans inkomma med synpunkter på promemorians betänkande och förslag.

Regionen har som avtalsslutande part i det nationella ALF-avtalet tagit del av promemorian och har ett antal synpunkter och kommentarer men vill samtidigt tydliggöra att detta inte begränsar de frågor och positioner som kan komma att intas vid en kommande förhandling.

Sammanfattning av synpunkter

Regionen välkomnar den genomförda sammanställningen av bakgrund och fakta som tagits fram och väl belyser de frågeställningar som ligger till grund för ALF-avtalet och behovet av revidering.

Regionen är positiv till flertalet av utredningens förslag och noterar med tillfreds-ställelse att utredningen tydligt tar ställning för en normalisering av utbildnings-ALF till Region Örebro län, en fråga som under flertal tillfällen lyfts, inklusive den i utredningen refererade inlagan till Utbildningsdepartementet från Region Örebro län och Örebro universitet från 2021.

Regionen vill också tydligt påpeka att en normalisering av utbildnings-ALF till Region Örebro län inte förutsätter ett nytt nationellt ALF-avtal utan att antal ALF-grundande utbildningsplatser regleras i det årliga budgetbeslutet för Utbildningsdepartementet.

Postadress
Region Örebro län
Regionkansliet
Box 1613, 701 16 Örebro
E-post: regionen@regionorebrolan.se

Besöksadress
Eklundavägen 2, Örebro
Tel: 019-602 10 00
Organisationsnummer: 232100-0164

Avseende ersättningsnivåerna ser regionen också positivt på att utredningen tydliggör regionernas utökade uppdrag i det 6-åriga läkarprogrammet. Regionen ser fram emot fortsatta diskussioner om en adekvat ersättningsnivå som möjliggör resurser för detta båda kvantitativt och kvalitativt ökade uppdrag såväl inom vår region som inom de regioner Örebro universitet och Örebro län samverkar med avseende läkarutbildningen.

Regionen ser positivt på utredningens tydliggörande av var i det forskningsfinansierande systemet ALF-medlen positioneras med en tydlig inriktning mot en bred klinisk forskning av god kvalitet inom hälso- och sjukvården för att möjliggöra en vetenskapligt förankrad högkvalitativ läkarutbildning. Regionen instämmer därför i utredningens ansats till att snarare relatera dessa medel till respektive lärosätes utbildningsvolym än till den traditionella och icke-transparenta fördelningsmodell som styrt medelsfördelningen mellan de numera sju regioner och lärosäten som ingår i avtalet sedan åtminstone 1980-talet.

Specifika kommentarer till utredningsförslagen

Regionen har samsyn med utredaren i att nuvarande ALF-avtal är en god grund för en kommande översyn. Regionen instämmer också i behovet av regionala avtal med berört lärosäte och region. De trepartsavtal som även tecknats med samverkande regioner är också ett initialt steg för att ytterligare utveckla ALF-regionerna som en grund för de flerpartssamarbeten som föreslås avseende VFU för andra akademiska vårdutbildningar (SOU 2024:9).

Regionen tillstyrker också föreslaget tydliggörande avseende avseendet avtalet mål att nyttiggöra klinisk forskning och ny kunskap inom hälso- och sjukvården framför det tidigare begreppet utveckling av hälso- och sjukvård (5.2, sid 118).

Utbildningsfrågor

Regionen är, som framgår av de sammanfattande synpunkterna, positiv till de principer som utredningen lyfter med undervisningsersättning utifrån studentantal. Regionen ser de olika lärosätenas olika utmaningar med varierande grad av storregional samverkan för VFU-uppdraget och de utmaningar det ställer både på utbildningsresurser och lokal forskningskompetens. Regionen delar uppfattningen att detta dock inte kan utgöra grund för olika ersättningsnivåer för utbildningsuppdraget.

Regionen ser det som självklart att ALF-ersättning till Region Örebro län snarast normaliseras. Detta gäller även den nationella utökning av ersatta platser som följer av den 6-åriga läkarutbildningen.

Regionen bejakar utredningens tydliggörande av behovet av en ökad nivå i ersättningen, förutom den ökning som följer av en 12:e termin, samt att denna bör utgå tidigare än 2027. Nivå och tidsramar är en ersättningsfråga som kommer att ingå i kommande förhandlingar. Även frågan om adekvat indexering kommer att lyftas utifrån att utbildningskostnader till stor del är beroende av LPIK.

Klinisk forskning

Regionen noterar också tydligheten i utredningens inriktning avseende medel till klinisk forskning inom ALF-avtalet:

”ALF systemet ska möjliggöra att det utbildas en bred bas av kliniska forskare för att möjliggöra rekrytering av:

- *framtida spetsforskare,*
- *lärare med vetenskaplig kompetens inom områden nödvändiga för den kliniska utbildningen av läkare, och*
- *kliniskt verksamma läkare med vetenskaplig kompetens som kan bidra till en kontinuerlig utveckling av evidensbaserad hälso- och sjukvård i hela Sverige.”*

Regionen ser det därför som angeläget och självklart att i ett kommande ALF-avtal mekanismer säkerställs för att, med beaktande av god forskningskvalitet, utöka ALF forskningsmedel till de regioner/lärosäten som idag har avsevärt mindre resurser per student. Regionen noterar den nästan trefaldiga skillnad som idag föreligger.

Regionen instämmer i de intentioner som utredarens förslag till justerad definition av klinisk forskning inom ALF-avtalet ram, men vill dock problematisera avgränsning avseende krav på tillstånd från LMV/EPM som obligat krav. Detta skulle till exempel begränsa möjligheter att finansiera kliniknära translationella projekt såsom viss klinisk mikrobiologi, till exempel resistensmekanismer på anonymiserat material från patienter, men även viss kliniknära translationell forskning som kräver tillstånd från Jordbruksverket. Ur regionens perspektiv är dessa forskningsområden, som i dagsläget kan stödjas, strategiska både ur forskningsspetsynpunkt och för utvecklingen av translationell forskning, ett område som bedömts som svagt i tidigare ALF-utvärderingarna. Det blir då emotsägande att inte kunna stödja en sådan utveckling med ALF-medel, särskilt som fakultetsanslagen till lärosätet är på en helt annan nivå än till de övriga sex lärosätena.

Regionen ser universitetssjukvårdsbegreppet som ett värdefullt instrument för utveckling av både klinisk forskning, klinisk utbildning och hälso- och sjukvård. Regionen instämmer dock i att avgränsning av så kallade

universitetssjukvårdsenheter bör avvecklas, inte minst ur perspektivet av allt mer process/diagnosinriktade vårdkedjor över verksamhetsområdesgränser.

Strategiska områden bör, som utredningen föreslår, vara ett område för regional bedömning och beslut.

Utvärdering och uppföljning

Region är positiv till förslaget att inkludera samtliga sju lärosäten i den nationella styrgruppen liksom en resursavsättning till denna grupp, vilket dock bör vara ett äkta resurstillskott och inte en omfördelning. Ett tydligt styrgruppsuppdrag bör ges denna grupp inom ramen för ALF-avtalet men den kan också vara, eventuellt med vissa kompletteringar, en övergripande nationell styrgrupp för eventuellt VULF-avtal och även andra statliga eller gemensamma satsningar inom klinisk forskning inklusive Klinisk behandlingsforskningsfond och Kliniska studier Sverige. Namnfrågan bör därför i första hand ställas i relation till gruppens övergripande styrgruppsuppdrag men tydliggöra dess uttalade styrgruppsuppdrag inom den nationella samverkan för klinisk forskning.

Regionen instämmer i att den separata utvärderingen av läkarutbildningen och ALF-avtalet som del av universitetssjukvården via Socialstyrelsen bör upphöra och fortsatt kan hanteras inom ramen för UKÄ:s utvärderingsaktiviteter.

Preliminärt ser regionen det också som naturligt att utvärdera den kliniska forskningens kvalitet enligt de tre grundprinciper som är etablerade och via Vetenskapsrådet. Det är dock central och måste tydliggöras, i första hand via instruktioner från den nationella styrgruppen, i denna utvärdering ALF-medlens syfte och mål i det sammanhållna forskningsfinansieringssystemet och dess skillnader i relation till andra rådsmedel där internationell spets är i fokus. Regionen bejakar också att instrument utvecklas för att stimulera nationell och internationell samverkan för att utveckla kvaliteten på den klinisk forskningen.

Regionen ser preliminärt positivt på den ytterligare begränsade omfördelningsmodell som utredaren föreslår och vill i detta sammanhang då ifrågasätta behovet av en tre gradig bedömning av den kliniska forskningen. Detta skulle ge ett ännu tydligare fokus på att förmedla goda exempel och stimulera nationell samverkan. Regionen ser också de problem som varit med att vid bedömningarna av ALF-regionernas forskningskvalitet ta hänsyn till ALF-finansieringens storlek och inte minst de mycket varierande lokala

förutsättningarna som därutöver gäller utifrån respektive lärosätes tilldelning av statliga fasta forskningsmedel.

För Region Örebro län

Andreas Svahn
Ordförande i regionstyrelsen

Rickard Simonsson
Regiondirektör